ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΟΝΙΟ ΜΙΝΑ

ΜΙΑΝ ΑΥΓΗ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΙΑ

ΝΥΧΤΑ ἄγρια, χειμωνιάτικη... Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήσει, ἀλλὰ ὁ οὐρανὸς ἦταν ἀκόμα γεμᾶτος σύννεφα βαρυὰ κι' ἀστραπόβροντα. Φυσοῦσε ἕνας δυνατὸς ἄνεμος, ποὺ βούζζε στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν καὶ σφύριζε ἀπαίσια, σὰν ἕνα γιγάντιο μυριόστομο φεῖδι, ἀνάμεσα στῶν δέντρων τὰ κλαριά.

Εἶχαν περάσει πειὰ τὰ μεσάνυχτα καὶ κόντευε νὰ ξημερώση. Κι' ὅμως ὁ Βιττόριο δὲν ἐννοοῦσε νὰ πλαγιάση. Καθόταν στὴν καμαροῦλα του, μὲ ὕφος ρεμβῶδες, βαθειὰ μελαγχολικός.

Ποῦ καὶ ποῦ ὕψωνε τὰ βλέμματά του, κύτταζε στὸ φεγγίτη νὰ δῆ ἂν ξημέρωσε, κι' ἔπειτα ξανάπεφτε στὴ μελαγχολική του ρέμβη. Περίμενε νὰ χαράξη γιὰ νὰ πάη στὸ νεκροταφεῖο καὶ νὰ προσευχηθῆ πάνω ἀπὸ τοὺς τάφους, στοὺς ὁποίους ἦταν θαμμένα τὰ δυὸ πλάσματα ποὺ ἀντιπροσώπευαν τὸ πᾶν γι' αὐτὸν στὸν κόσμο.

Πρὶν ἀκόμα καλοξημερώσει, ὅταν εἶδε νὰ χαράζη στὸ φεγγίτη τὸ πρῶτο θαμπὸ φέγγος τῆς αὐγῆς, σηκώθηκε, φόρεσε τὸν σκοῦφο του καὶ βγῆκε ἔξω. Δὲν σήκωσε κἀν τὸν γιακᾶ τοῦ πανωφοριοῦ του γιὰ νὰ φυλαχτῆ ἀπὸ τὸ κρύο. Ἡ καταιγίδα λὲς καὶ τοῦ ἦταν ἐντελῶς ἀδιάφορη.

Βάδιζε μὲ ἀργὰ βήματα, μὲ τὰ μάτια πάντα ἁπλανῆ καὶ μὲ τὴν ἴδια ἔκφρασι ρέμβης καὶ μελαγχολίας στὸ πρόσωπό του. Ὅποιος τὸν ἔβλεπε, θἄλεγε πὼς ἦταν ὑπνοβάτης.

Ἔτσι περπάτησε κάμποσην ὥρα, ἀφηρημένος, ὥσπου σὲ κάποια στιγμὴ τὸ ἕνα πόδι του δὲν βρῆκε ἔδαφος στερεὸ νὰ πατήση. Ὁ Βιττόριο ἔννοιωσε τότε νὰ πέφτη στὸ κενό, μὰ δὲν ἔκαμε καμμιὰ προσπάθεια νὰ συγκρατηθῆ. Κατρακύλησε ἔτσι μέσα στὸ ποτάμι ποὺ τρεχε μπρός του ὁρμητικό!...

Τὴν ἴδια ὥρα, στὸ κατῶφλι μιᾶς ἀπόμερης καλύβας, ποὺ βρισκόταν στὴν ἀπέναντι ὄχθη, ἕνας γέρος ψαρᾶς ἑτοιμαζόταν ν' ἀρχίση τὸ σκάλισμα τοῦ μικροῦ περιβολιοῦ του. Ὅταν ἄκουσε τὸ δυνατὸ πλατάγισμα ποὺ ἔκανε τὸ σῶμα τοῦ νέου καθὼς ἔπεσε στὸ ποτάμι, ρίχτηκε στὸ νερό, χωρὶς κανένα δισταγμό.

Εὐτυχῶς τὸ ποτάμι στὸ μέρος αὐτὸ δὲν εἶχε μεγάλο πλάτος. Ἡ δυὸ ὄχθες του δὲν ἀπεῖχαν παραπάνω ἀπὸ δέκα μέτρα ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἔτσι ὁ γέρο-ψαρᾶς κατόρθωσε μὲ μερικὲς γρήγορες ὀργυιὲς νὰ φτάση τὸν νέο, ὁ ὁποῖος μὲ τὶς ἔνστικτες κινήσεις ποὺ ἔκανε, εἶχε κατορθώσει νὰ κρατιέται ἀκόμα στὴν ἐπιφάνεια.

Τὸν ἄρπαξε μὲ τὸ ἀριστερό του χέρι καὶ κολυμπῶντας μὲ τὸ δεξὶ ἔφτασε μαζύ του ὥς τὴν ὄχθη. Ἐκεῖ τὸν τράβηξε ἔξω, τὸν πῆγε στὴν καλύβα του καὶ τὸν πλάγιασε κοντὰ στὸ τζάκι.

Ὁ γέρος τὸν κύτταζε τώρα μὲ συμπάθεια, χωρὶς νὰ λέη λέξι. Τοῦδωσε νὰ πιῆ ἕνα ζεστὸ κι' ἔτσι ὁ νέος συνῆλθε ἐντελῶς. Φόρεσε τότε τὰ στεγνωμένα του ροῦχα καὶ εἶπε στὸ γέρο ψαρᾶ:

— Καλέ μου γέροντα, σοῦ χρωστάω τὴ ζωή μου. Κι' ἐπειδὴ σὲ μένα εἶνε ἄχρηστη, μπορεῖς νὰ τὴ διαθέσης ὅπως θέλεις.

— Γιατί σοῦ εἶνε ἄχρηστη; ρώτησε μ' ἐνδιαφέρον ὁ ψαρᾶς. Εἶσαι νέος, παιδὶ ἀκόμα, γιατί μιλᾶς ἔτσι;

— Κι' ὅμως εἶμαι πολὺ δυστυχισμένος, ἀποκρίθηκε ὁ Βιττόριο, συνοδεύοντας τὸν γέρο ἔξω ἀπ' τὸ φτωχόσπιτό του. Εἶμαι ἔρημος στὸν κόσμο. Τὰ δυὸ μόνα πλάσματα ποὺ εἶχα κι' ἀγαποῦσα, βρίσκονται στὸ νεκροταφεῖο, καὶ μακάρι νὰ μποροῦσα νὰ πάω κι' ἐγὼ γρήγορα ἐκεῖ.

— Ἄκουσε, παλληκάρι μου, τοῦ εἶπε ὁ ψαρᾶς. Δὲν εἶσαι ὁ μόνος ἔρημος καὶ δυστυχισμένος σ' αὐτὸ τὸν κόσμο. Εἶνε κι' ἄλλοι, περισσότερο ἔρημοι καὶ δυστυχισμένοι ἀπὸ σένα. Πές μου λοιπὸν τὸν πόνο σου ἐλεύθερα. Θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ τὸν ξαλαφρώσω.

Ὁ Βιττόριο ἔμεινε κάμποσα λεπτὰ τῆς ὥρας σκεπτικὸς κι' ἀμίλητος μπρὸς στὴν αὐλόπορτα τῆς καλύβας, κι' ἔπειτα διηγήθηκε τὴ θλιβερὴ ζωή του στὸ γέρο ψαρᾶ.

— Ἡ πιὸ δυστυχισμένη ἡμέρα τῆς ζωῆς μου, ἄρχισε νὰ λέη, ἦταν ἐκείνη ποὺ γεννήθηκα. Γιατὶ δὲν ἐγνώρισα ποιοὶ μ' ἔφεραν στὸν κόσμο. Νήπιο ἀκόμα, μὲ πέταξαν στὸ Βρεφοκομεῖο, μὲ μόνη κληρονομιὰ τὸ μικρό μου ὄνομα. Ἐκεῖ μέσα, μαζὺ μ' ἕνα σωρὸ ἄλλα παιδιά, ἔκθετα κι' ἔρημα σὰν κι' ἐμένα, πέρασα τὰ χρόνια τῆς παιδικῆς μου ζωῆς, περιμένοντας νὰ μεγαλώσω γιὰ νὰ φύγω ἀπ' τὸ θλιβερὸ αὐτὸ κτίριο ποὺ μοῦ φαινότανε σὰν φυλακή.

» Μιὰ μέρα, ὅταν πειὰ ἤμουνα ἑφτὰ χρονῶν, ἦρθε στὸ Βρεφοκομεῖο ἕνας ἀββᾶς ποὺ ἔμενε σὲ κάποια κωμόπολι τῶν Ἄλπεων. Ἤθελε ἕνα παιδάκι γιὰ νὰ τοῦ βόσκη τὰ πρόβατά του.

» Καθὼς μᾶς παρέταξαν ὅλους μπροστά του, τὰ μάτια του ἔπεσαν σὲ μένα, καὶ τὸ ἴδιο ἀπόγευμα ἔφυγα μαζύ του γιὰ τὸ μακρυνὸ καὶ χιονισμένο χωριό του, ὅπου ἐπὶ δυὸ μῆνες φύλαγα τὸ κοπάδι του.

» Δὲν ἔννοιωθα ὅμως καμμιὰ κλίσι γιὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βοσκοῦ καὶ μιὰ μέρα, ἀφοῦ πῆρα μαζύ μου ἕνα ταγάρι μὲ ὅσο περισσότερο ψωμὶ μπόρεσα, ἔφυγα ἀπὸ κεῖ πάνω. Περιπόρησα μέρες πολλές. Στὸ τέλος, ἀποκαμωμένος ἀπ' τὴν κούρασι κι' ἀπὸ τὴν πείνα, καὶ μὴ βλέποντας πουθενὰ ὁλόγυρα χωριό, ἔπεσα ἀναίσθητος καταγῆς.

» Ὅταν συνῆλθα, μ' ἔπιασε μαύρη ἀπελπισία κι' ἄρχισα νὰ κλαίω.

» Τότε ἀχριβῶς ἔτυχε νὰ περάση ἀπὸ κεῖ κάποιος ἄλλος ἀββᾶς, ποὺ καθὼς μὲ εἶδε ἔτσι, μὲ συμπόνεσε. Ἦρθε κοντά μου καὶ μὲ ρώτησε τί ἔχω. Τοῦ διηγήθηκα τὴν ἱστορία μου κι' ἐκεῖνος μοῦ εἶπε:

» — Ἔλα μαζύ μου. Δὲν ἔχω κι' ἐγὼ κανένα στὸν κόσμο. Ἔλα νὰ γίνης παιδί μου.

» Πῆγα μαζύ του, τὸν ἀγάπησα σὰν πατέρα μου καὶ μ' ἀγάπησε σὰν παιδί του. Μ' ἔβαλε καὶ σπούδασα. Χάρις σ' αὐτὸν ἔβγαλα τὸ Πανεπιστήμιο. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχα περισσότερη κλίσι στὴ μουσική, ἐπεδόθηκα σ' αὐτὴν καὶ προώδευσα τόσο πολύ, ὥστε ὅλες ἡ καλὲς οἰκογένειες μὲ ἤθελαν δάσκαλο γιὰ τὰ παιδιά τους.

» Ἡ ζωή μοῦ χαμογελοῦσε. Χάρις στὸ ἐπάγγελμα τοῦ μουσικοδιδασκάλου, γνώρισα τὸ ὡραιότερο καὶ καλύτερο κορίτσι ποὺ μποροῦσε νὰ βρεθῆ στὴν Παβία. Τὴν ἔλεγαν Σοφία κι' ἀνῆκε σὲ μιὰ ἀρχοντικὴ οἰκογένεια. Τὴν ἀγάπησα καὶ μ' ἀγάπησε κι' αὐτή. Ἀλλὰ οἱ δικοί της δὲν ἤθελαν ν' ἀκούσουν τίποτε. Τὴν κλείδωσαν μῆνες ὁλόκληρους στὴν κάμαρά της, ὡσότου, ἐδῶ καὶ τρεῖς βδομάδες, ἡ φτωχὴ κοπέλλα πέθανε ἀπὸ μαράζι.

» Σὰν νὰ μὴ μοῦφτανε αὐτὴ ἡ δυστυχία, πρὸ ἕξη ἡμερῶν πέθανε κι' ὁ καλός μου ἀββᾶς, ὁ θετός μου πατέρας. Ἔτσι, ἔπειτ' ἀπὸ τόσα χρόνια, ἔμεινα πάλι πεντάρφανος καὶ ἔρημος στὸν κόσμο. Πέστε μου, ξέρετε σεῖς κανέναν ἄλλο, πιὸ δυστυχισμένον ἀπὸ μένα;

— Ναί, ξέρω, ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-ψαρᾶς, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀκούσει ἀμίλητος καὶ σκεφτικὸς τὴν ἀφήγησι τοῦ νέου. Ξέρω ἕναν εὐπατρίδη. Ἦταν πλούσιος, ἀπὸ μεγάλη οἰκογένεια, κι' ἐπειδὴ δὲν εἶχε συγγενεῖς κι' οἰκογενειακὲς ὑποχρεώσεις, ρίχτηκε ἀπὸ νέος στὰ γλέντια.

» Κάποτε ὁ εὐγενὴς αὐτὸς ἀπόχτησε ἕνα παιδί, μὲ μιὰ φτωχὴ ἀλλὰ ὡραία νέα, ἡ ὁποία εἶχε γίνει φίλη του κι' ἡ ὁποία πέθανε πάνω στὸν τοκετό. Ὁ κόμης — γιατὶ ὁ εὐπατρίδης αὐτὸς ἦταν ὁ κόμης τῆς Πάντοβας—κράτησε τὸ μωρὸ κοντά του. Ἀλλὰ σὲ λίγον καιρό, γιὰ πολιτικοὺς λόγους, ἀναγκάστηκε νὰ ἐκπατριστῆ.

» Παρέδωσε τότε τὸ παιδί σ' ἕναν ἔμπιστο ὑπηρέτη του γιὰ νὰ τὸ πάρη στὸ χωριό του καὶ νὰ τὸ μεγαλώση ἐκεῖ, κι' αὐτὸς ἔφυγε γιὰ τὰ ξένα. Ἐκεῖ ἐξακολούθησε τὴ ζωὴ τῶν τρελλῶν γλεντιῶν καὶ τῆς σπατάλης, ὡσότου ἔφαγε τὴν περιουσία του.

» Ὅταν πειὰ ἔμεινε χωρὶς πεντάρα κι' εἶδε τοὺς συντρόφους τῶν γλεντιῶν του νὰ τὸν ἀποφεύγουν, τότε, μόνον τότε, θυμήθηκε τὸ παιδί του, τὸ παιδὶ ποὺ εἶχε ἀποχτήσει μὲ τὴν πεθαμένη του φίλη.

» Ξαναγύρισε λοιπὸν στὴν πατρίδα του κι' ἀναζήτησε τὸν ὑπηρέτη, στὸν ὁποῖο εἶχε ἐμπιστευθεῖ τὸ παιδί. Σὲ λίγο ὅμως ἔμαθε ὅτι ὁ ὑπηρέτης του αὐτὸς εἶχε πεθάνει. Ὅσο γιὰ τὸ μικρό, κανεὶς δὲν ἤξερε τί εἶχε ἀπογίνει.

» Δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῆς τὴν ἀπελπισία τοῦ κόμητος. Ἐπὶ μῆνες πολλοὺς ἔψαχνε παντοῦ γιὰ νὰ βρῆ τὸ παιδί του, μὰ χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Τέλος, ἀπελπισμένος, ἀποτραβήχτηκε σὲ μιὰ ἀπόμερη καλύβα, κι' ἐκεῖ ζεῖ τώρα μόνος κι' ἔρημος στὸν κόσμο, κάνοντας τὸν ψαρᾶ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, νέε μου, εἶμαι ἐγώ.

— Δυστυχισμένε γέρο, ψιθύρισε ὁ νέος, ξεχνῶντας γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴ δική του δυστυχία. Ἀφοῦ σεῖς δὲν βρήκατε τὸ παιδί σας κι' ἀφοῦ ἐγὼ δὲν ἔχω γονεῖς, θὰ γίνω παιδί σας. Θέλετε;

— Ναί, ναί, φώναξε ὁ γέρο-ψαρᾶς. Δυὸ δυστυχίες ἀλληλοπαρηγοροῦνται εὐκολώτερα. Πῶς εἶνε τὸ μικρό σου ὄνομα;

— Βιττόριο.

— Πῶς εἶπες; Βιττόριο; φώναξε μὲ ἀγωνία ὁ γέρος.

— Ναί, μὲ λένε Βιττόριο. Αὐτὸ τὸ ὄνομα μοῦ εἶχε δώσει ἐκεῖνος ποὺ μὲ παρέδωσε στὸ Βρεφοκομεῖο. Μοῦ τῶχουν μάλιστα χαράξει καὶ στὸ μπράτσο. Νάτο!

— Μὰ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸ εἶχα χαράξει κι' ἐγὼ στὸ μπράτσο τοῦ παιδιοῦ μου, φώναξε ὁ γέρος.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔμειναν ἄφωνοι καὶ κυττάχτηκαν στὰ μάτια. Ἔπειτα ἔπεσαν ὁ ἕνας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου, κι' ἐνῶ δάκρυα πλημμύριζαν τὰ μάτια τους, ψιθύρισαν:

— Παιδί μου!...

— Πατέρα μου!...

— *Αὐτὸ τὸ ὄνομα μοῦδωσε ἐκεῖνος ποὺ μὲ παρέδωσε στὸ Βρεφοκομεῖο, εἶπε ὁ Βιττόριο.*